

Дьарык технологическай картата.

Темата: "үүт күөл"

Сыала:

1. Олонхо уус-уран тылынан "Күөл" диэн өйдөбүлү билиһиннэри;
2. Оҕо тылын саппааһын байыты, тылын - өһүн сайыннары;
3. Айылҕа кэрэтин бэлиэтээн көрөргө, сэнээрэргэ, харыстыырга иитии.

Туттуллар тэрил: слайдалар, глобус, хордуонтан оноһуллубут балыктар, уу тыаһа запись;

Дьарык хаамыта:

Дьарык этаба	Иитээччи дьарыга	Оҕолор дьарыктара
1 Тэрээһин Релаксация	<p>Намыын музыка тыаһыыр.</p> <p>Намыын тыас тохтуур.</p> <p>-Эниги хараххытыгар туох көһүннэ?</p> <p>Уу тыаһа иһиллэр.</p> <p>- Туох тыаһын иһиттигит?</p>	<p>Оҕолор төгуруччу олоролор.</p> <p>Харахтарын симэллэр. Салгыны муннуларынан ылаллар, айахтарынан таһаараллар.</p> <p>Оҕолор эппиэттэрэ.</p>
2. Сана тема	<p>1 Слайд (сир шара)</p> <p>Сир шарын ньуурун угус өтгүн уу куйаара сабардыыр. Кураанах сир Сир шарын улахан кэринин ылар, уоннаабыта - уу куйаар)</p> <p>Глобуска көрдөрүү.</p> <p>Сир үрдүгэр уу элбэх. ол эрэри ити уу туустаах, онон киһи туһаммат.</p> <p>2. Слайд (10 биедэрэ уу, балтараа ыстакаан уу)</p> <p>- Киһи туһанар уута айылҕаҕа олус дэлэйэ суох.</p> <p>Араас уу түөлбэлэрэ бааллар: үрүйэ, урэх, өрус, күөл, муора, океан.</p> <p>- Биһиги олоор бөһүөлэкпитигэр ханнык уу түөлбэтэ баарый?</p> <p>3, 4 Слайд (күөл)</p>	<p>Оҕолор эппиэттэрэ.</p> <p>Оҕолор болбойон истэллэр.</p> <p>Оҕолор эппиэттэрэ.</p>

	<p>- Күөл быһыыта хайдабый?</p> <p>Күөл быһыытынан төгүрук, уһун синньигэс, эриллэбэс буолар. Сүүрүгэ суох турар дирин уу. Саамай дирин сириҥ күөл хараба диэн ааттыыллар. Кытылыгар хомус от үүнэр. Күөл кытыыта куталаах, сорох күөл кумахтаах. Уугун түгэбэ бадараан. Күөлү кытылын кыйа устан, тула эргийиэххэ сөп. Сайын олус кэрэ көстүүлээх буолар.</p> <p>Биһиги өбүгэлэрбит харыстаан "эбэ" диэн ааттыыллар, олонхоҕо хомоҕой тылынан хоһуйаллар.</p> <p>- Олонхону толорор киһини ким диэн ааттыбыты?</p> <p>5 Слайд (олонхоһут)</p> <p>Бу курдук күөл туһунан хоһуйбуттар:</p> <p><i>"Анараа оттун</i> <i>Аһара баттаан</i> <i>Алам -дьалам кордөххө,</i> <i>Арыылаах сирдээх,</i> <i>Уут сундэлэ күөллээх.</i></p> <p><i>"Урүмэтийбит үүт күөллээх"</i></p> <p>- "үүт күөл" диэн балыктаах, баай ууну ааттыыллар. Бу күөл балык арааһын үөскэтэн аһатар, сиэтэр.</p> <p>- Ханнык балыктар бааллары күөлгэ?</p> <p>6 слайд (алаас)</p> <p>Былыр өбүгэлэрбит алаастарынан тарбанан олорор күөллэриттэн бултаан алтаан олорбуттара.</p>	<p>Оҕолор эппиэттэрэ.</p> <p>Оҕолор эппиэттэрэ.</p> <p>Оҕолор эппиэттэрэ.</p>
--	--	---

	<p>7 Слайд (күөлгэ балыктар)</p> <p>Саха сүрун аһылыгынан күөл балыктара собо уонна мунду буолаллара.Күөл иччитэ Боллох Тойон балыгыттан көрон бэрсэрэ. Сайынын туулаан, илимнээн, кыһынын куйуурдаан , мунхалаан айахтарын ииттэллэр эбит.</p>	
Сынньалан	<p>Хамсаныылаах оонньуу"Балыксыттар"</p> <p>Оҕо аайы атаҕар балык баайылар, улахан күөл миэлинэн оноһулар муостага.</p>	<p>2 - 3 оҕо балыксыт:</p> <p>"Күөх ньамах бытыктаах, Күөх далай иччитэ Күөх Боллох оҕонньор, Чороох туубар Лоһуор собо барахсаны, Көмүс хатырыктаабы Толору уган кулу даа! Күндүөбэй балыккынан Күндэлээ даа! Көрдөһөбүт! "Күөлгэ" киирэн атахтарыгар баайыллыбыт балыктары атахтарынан уктээн сабын быһа сатыылар. Туппут балыктарын иһиттэригэр уган иһэллэр.элбэхбалыгы туппут оҕо кыайыылаабынан аабылар.</p>
Или үлэтэ	<p>Саас куелбут мууа уулар, сайын олус кэрэ костуулээх буолар.</p> <p>- Күөлбүт уута хайдах буоллабына</p>	<p>Оҕолор кырийан хомус оту, балыгы бэриллибит күөх күөл фонугар лиискэ сыһыараллар.</p> <p>Оҕолор эппиэттэрэ.</p>

Түмүк	<p>балык үөскүөй?</p> <p>8 слайд (кирдээх уу)</p> <p>Хас биирдии киһи олорор сири- уотун айылҕатын харыстыахтаах.Бөҕү күөлгэ, кытылга хаалларар сатамат.</p> <p>Өс хоһооно "Ууну киртитимэ, балыга кэхтиэ".</p> <p>-</p>	<p>Оҕолор оноһуктарын тутан туран этэллэр : «үрүмэтийбит үүт күөл»</p>
-------	--	--